

Polska

Co warto wiedzieć o gospodarce

2017-07-31 11:59:04

Po kilku latach głębokiego kryzysu gospodarka irlandzka wróciła na ścieżkę dynamicznego wzrostu

Gospodarkę Irlandii można w skrócie przedstawić jako małą, nowoczesną i zależną od eksportu generowanego głównie przez działające tu korporacje międzynarodowe. Niski podatek CIT w wysokości 12,5%, ale też dostępność wykwalifikowanych pracowników dla sektorów technologicznych przyczyniły się do napływu wielu inwestycji zagranicznych w tym obszarze. Przyjazna polityka fiskalna i elastyczne podejście do kwestii rezydencji podatkowej były ważnymi przesłankami dla przenoszenia na zieloną wyspę siedzib wielu koncernów międzynarodowych poszukujących możliwości zmniejszenia obciążeń podatkowych. Od 2002 r. Irlandia należy do strefy Euro. W latach 1995-2007 średni wzrost PKB tego kraju wynosił około 6% przez co Irlandia zyskała przydomek celtyckiego tygrysa. Świetność jej gospodarki gwałtownie zgasła wraz z nadejściem światowego kryzysu finansowego, załamaniem miejscowego rynku nieruchomości, sektora budowlanego czego skutkiem było także doprowadzenie do niewydolności systemu bankowego.

Po kilku latach głębokiego kryzysu w 2014 r. gospodarka irlandzka wróciła na ścieżkę dynamicznego wzrostu, który wyniósł wówczas 8,5%. Jednak prawdziwe przyśpieszenie przyszło rok później. Informacja na temat tempa rozwoju gospodarki irlandzkiej w 2015 r. była ciekawostką na skalę światową. Według danych irlandzkiego Centralnego Urzędu Statystycznego (CSO) gospodarka Irlandii w 2015 r. zwiększyła się o 26,3%. Wynik ten ponad trzykrotnie przewyższył prognozy, w których spodziewano się wzrostu o „zaledwie” 7,8%. Żaden kraj nie osiągnął takiego rezultatu w ostatnich latach. Informacja ta zwróciła m.in. uwagę cenionego na świecie amerykańskiego ekonomisty Paula Krugmana, który uszczypliwie określił irlandzki fenomen mianem ekonomii krasnoludka.

Gigantyczny wzrost uwidocznili niestabilność wskaźników ekonomicznych kraju, którego mała gospodarka zdominowana jest przez zagranicznych inwestorów, zwłaszcza przez firmy z Doliny Krzemowej i globalne firmy farmaceutyczne. Działania kilku firm nie miały związku ze wzrostem zatrudnienia czy faktycznymi inwestycjami w Irlandii, a jedynie z operacjami księgowymi na olbrzymie kwoty.

Tempo rozwoju gospodarki w 2016 r. i najważniejsze wskaźniki

W 2016 r. gospodarka Irlandii kontynuowała dynamiczny wzrost, choć już nie tak gwałtowny jak w roku poprzedzającym. W miarę upływu kolejnych miesięcy ubiegłego roku prognozy rozwoju gospodarki irlandzkiej przygotowywane przez Ministerstwo Finansów, Bank Centralny i inne instytucje finansowe ulegały nieustannej korekcie w górę i w dół. O ile w styczniu 2016 r. oczekiwano wzrostu na poziomie 4,8%, a w kwietniu 5,1%, tak już w październiku ubiegłego roku szacunki obniżono do 4,5%.

Według danych CSO Produkt Krajowy Brutto w 2016 r. wzrósł o 5,1% osiągając wartość nominalną 275,5 mld EUR, w porównaniu do 26,3% i 262 mld EUR w 2015 r. Pod względem tempa rozwoju gospodarki stanowi to najlepszy rezultat wśród krajów strefy euro. We wszystkich kwartałach 2016 r. tempo wzrostu PKB Irlandii, według stałych cen rynkowych, utrzymywało się na wysokim poziomie. Towarzyszyło temu również wysokie tempo wzrostu Produktu Narodowego Brutto, które w 2016 r. wyniosło 9,6%.

W 2016 r. na rozwój gospodarczy Irlandii wpływało wiele korzystnych czynników. W ubiegłym roku kontynuowany był wzrost irlandzkiego eksportu i utrzymywała się spora przewaga nad importem. Poprawie uległy nastroje wśród miejscowych konsumentów. Kolejny rok z rzędu sprzedaż detaliczna pod względem ilości i wartości osiągnęła wartości dodatnie. Dobrą koniunkturę napędzały również nowe miejsca pracy oraz malejące bezrobocie.

Handel zagraniczny

Według danych CSO irlandzki eksport w 2016 r. wyniósł 116.916 mln EUR i był o 4% wyższy niż w 2015 roku. Irlandzki import w tym samym czasie spadł o 0,7% do poziomu 69.604 mln EUR. Na koniec grudnia 2016 r. nadwyżka obrotów irlandzkiego handlu zagranicznego wyniosła 47.312 mln EUR, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 11,9%.

W 2016 r. największy udział w eksporcie miały środki chemiczne i towary pochodne (56,8%), a w ramach tej sekcji dominowały produkty medyczne i farmaceutyczne oraz chemia organiczna. Ważnymi kategoriami w strukturze eksportu pozostawały również maszyny i urządzenia transportowe (16,3%), artykuły różne (12,5%) oraz żywność i zwierzęta żywe (8,6%).

W okresie styczeń-grudzień 2016 r. głównymi rynkami zbytu dla towarów irlandzkich były Stany Zjednoczone (25,8%) oraz kraje Unii Europejskiej (51%) z dominującym udziałem Zjednoczonego Królestwa (Wielka Brytania łącznie z Irlandią Północną) oraz Belgii. Na dalszych miejscach klasyfikowały się: Niemcy, Szwajcaria, Niderlandy, Francja, Chiny, Hiszpania i Japonia. W irlandzkim eksporcie Polska zajmowała 13. pozycję i jej udział wyniósł 1,18%.

W 2016 r. w irlandzkim imporcie największy udział odnotowano w zakresie maszyn i urządzeń transportowych (39,3%), środków chemicznych i towarów pochodnych (21,5%), artykułów różnych (11,8%) oraz żywności i zwierząt żywych (9,6%).

Głównymi dostawcami towarów na rynek irlandzki w tym okresie były: Zjednoczone Królestwo (23,8%), USA (16,5%), Francja, Niemcy, Chiny, Niderlandy, Szwajcaria, Włochy, Belgia i Japonia. Polska była 14. partnerem handlowym Irlandii w imporcie, a jej udział w całości irlandzkiego importu wyniósł 0,81%.

W ubiegłym roku w ramach regionu Europy Środkowo-Wschodniej Polska była największym rynkiem zbytu dla towarów irlandzkich, jak i dostawcą towarów do Irlandii. Według danych irlandzkich sprzedaż produktów z Polski do Irlandii w porównaniu do 2015 r. wzrosła o 5,6%.

Rynek pracy

W ubiegłym roku miała miejsce dalsza poprawa na irlandzkim rynku pracy. W ciągu roku liczba bezrobotnych spadła o ponad 35 tys. osób. Od 2012 r. rząd Irlandii realizuje roczne plany działania na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy (*ang. Action Plan for Jobs*). Pod tą nazwą kryją się inicjatywy mające na celu poprawę środowiska biznesowego, wspieranie firm tworzących nowe miejsca pracy oraz likwidowanie barier hamujących wzrost zatrudnienia. Początkowo rząd irlandzki przez okres 5 lat, czyli do końca 2016 r., zamierzał zwiększyć zatrudnienie o 100 tys. osób. Cel ten został zrealizowany prawie dwa lata przed terminem. Od czasu ogłoszenia pierwszego programu w 2012 r. do końca 2016 r. bezrobocie w Irlandii spadło z 15,2% do 6,9% i stworzono prawie 190 tys. nowych miejsc pracy. Dobre wyniki gospodarki irlandzkiej zachęciły rząd do wyznaczenia bardziej ambitnych celów. Zaplanowano, że do 2020 r. powstanie 200 tys. miejsc pracy z czego 135 tys. poza Dublinem, co oznaczać będzie, że łączna liczba zatrudnionych ma osiągnąć prawie 2,2 mln osób.

Według danych CSO w grudniu 2016 r. w Irlandii zarejestrowanych było 276.701 osób pobierających różnego rodzaju zasiłki dla bezrobotnych. Wśród nich było 228.800 obywateli Irlandii (ich liczba w stosunku do grudnia 2015 r. zmniejszyła się o 14,3%) oraz 47.901 obywateli innych krajów (ich liczba spadła w ciągu roku o 12%). Wśród osób pobierających zasiłki z innych krajów dominowali obywatele Unii Europejskiej (40.736 osób), a wśród nich obywatele nowych krajów członkowskich UE (26.905 osób) i Zjednoczonego Królestwa (10.612 osób). Dane za grudzień 2016 r. potwierdzają pozytywny trend w gospodarce irlandzkiej, gdzie od pięciu lat maleje liczba osób pobierających zasiłki, a sytuacja na rynku pracy poprawia się.

Wśród pobierających zasiłki w Irlandii wysoki odsetek stanowią osoby pozostające w dłuższym okresie czasu bez pracy w pełnym wymiarze godzin (osoby pracujące nie więcej niż 3 dni w tygodniu mogą pobierać zasiłki). W grudniu 2016 r. osób bez pracy na pełen etat dłużej niż 12 miesięcy odnotowano 119.911. Osoby te stanowiły 43,3% ogółu pobierających zasiłki z tytułu bezrobocia. W stosunku do grudnia 2015 r. liczba takich osób spadła o 26.263 tj. o 18%.

Produkcja przemysłowa

W 2016 r. produkcja przemysłowa w Irlandii w wyrażeniu ilościowym w stosunku do roku poprzedniego zwiększyła się o 0,3%, jednak już w ujęciu wartościowym odnotowano spadek o 1,8%. Indeks PMI (*ang. Purchasing Managers Index*) w sektorze wytwórczym przedstawiający nastroje wśród kadry kierowniczej w Irlandii przez cały 2016 r. odnotowywał wysokie wartości. Najwyższe wskazania miały miejsce w grudniu: 55,7 pkt., a najniższe w lipcu: 50,2 pkt., przy czym już przekroczenie 50 pkt. jest równoznaczne z dobrą koniunkturą.

Sprzedaż detaliczna

W ubiegłym roku poprawa widoczna była także w zakresie konsumpcji indywidualnej. Według danych CSO w 2016 r. sprzedaż detaliczna w Irlandii wzrosła w wyrażeniu wartościowym o 4,3%, a w ujęciu ilościowym o 6,7%. Przykładem ożywienia konsumpcji były m.in. wyniki sprzedaży samochodów. W 2016 roku zarejestrowano w Irlandii ponad 182 tys. nowych pojazdów silnikowych. Wśród nich 142.688 stanowiły auta osobowe (wykorzystywane do celów prywatnych), a 28.117 auta dostawcze. W porównaniu z 2015 rokiem oznacza to wzrost o 17,8% jeśli chodzi o samochody osobowe i o 22,6% jeśli chodzi o samochody dostawcze.

Jednak już w badaniach nt. nastrojów konsumentów w Irlandii przeprowadzanych przez bank KBC oraz irlandzki Instytut Badań Społeczno-Ekonomicznych (*ESRI*) wyniki nie były tak jednoznaczne. W grudniu 2016 r. wskaźnik opracowany przez obie instytucje osiągnął 96,2 punktów (w porównaniu z 103,9 pkt. w grudniu 2015 r.). Analitycy niewielki spadek tłumaczyli tym, że oczekiwania co do wpływu poprawiającej się gospodarki irlandzkiej na sytuację materialną ludności były znacznie wyższe. W ubiegłym roku Irlandia nie doświadczyła żadnych dramatycznych wydarzeń, które mogłyby negatywnie wpływać na warunki irlandzkich gospodarstw domowych. Jednak szeroko komentowane zagrożenia dla zielonej wyspy związane z Brexitem oraz wygraną Donalda Trumpa na urząd prezydenta USA najwidoczniej musiały odcisnąć swoje piętno na nastrojach miejscowych konsumentów.

Inflacja

W 2016 r. wskaźnik inflacji (*ang. Consumer Price Index - CPI*) w stosunku do roku poprzedniego nie wykazał zmian. Czyli ceny utrzymały się na tym samym poziomie. Z kolei wskaźnik cen detalicznych mierzony szeroko stosowanym w Unii Europejskiej wskaźnikiem HICP (*ang. Harmonised Index of Consumer Prices*), który nie uwzględnia m.in. wpływu zmian kosztów kredytów hipotecznych, w skali roku wyniósł -0,2%.

Finanse

W dniu 15 grudnia 2013 r. Irlandia z powodzeniem zakończyła trzyletni program ratunkowy administrowany przez Komisję Europejską, Europejski Bank Centralny i Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Od tego czasu zielona wyspa odzyskała pełną kontrolę nad finansami kraju lub jak mówili niektórzy irlandzcy politycy – pełną suwerenność ekonomiczną. Pakiet pomocowy wraz z funduszami na rekapitalizację banków i pożyczkami dwustronnymi wyniósł 85 mld EUR. Irlandia była pierwszym krajem, któremu udało się wyjść spod kurateli KE, EBC i MFW i od grudnia 2013 roku sama jest w stanie finansować swoje wydatki, emitując obligacje na międzynarodowym rynku.

Według danych CSO w 2016 r. deficyt budżetowy tego kraju stanowił 2,4% PKB. Dla porównania w roku 2010 deficyt osiągnął 30,6%. Przewiduje się, że w kolejnych latach będzie następowała dalsza poprawa kondycji finansów państwa. Na koniec 2016 r. dług publiczny brutto osiągnął poziom 75,4% PKB. Dobra koniunktura w gospodarce irlandzkiej pozwala na optymizm i należy spodziewać się, że w kolejnych latach zadłużenie będzie dalej ulegało obniżeniu.

Problemy

W referendum przeprowadzonym w czerwcu 2016 r. obywatele Zjednoczonego Królestwa opowiedzieli się za opuszczeniem Unii Europejskiej. W marcu 2017 r. premier Wielkiej Brytanii Theresa May ma oficjalnie poinformować Komisję Europejską o zamiarze wyjścia z UE powołując się na artykuł 50 Traktatu o Unii Europejskiej. Od wielu miesięcy temat ten budzi obawy irlandzkiego rządu, miejscowych firm i społeczeństwa. Dyskusje na temat Brexitu i jego skutków odbywają się bardzo regularnie na różnych forach i szczeblach. Debatują o tym przedstawiciele rządu, parlamentu, ale również organizacje biznesowe starając się jak najlepiej przygotować do nowej sytuacji. O zagrożeniach z tym związanych wypowiedział się także irlandzki Instytut Badań Społeczno-Ekonomicznych (ESRI), który podjął się analizy potencjalnych skutków dla Irlandii. W opracowaniu na ten temat wskazano, że wyjście Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej miałyby dalekosiężne konsekwencje dla irlandzkiego handlu, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, energetyki i przepływu ludności. Najważniejsze z nich to wpływ na współpracę handlową.

W wyniku Brexitu irlandzki eksport do Wielkiej Brytanii mógłby zmniejszyć się o około 30%. Rozkład negatywnych skutków na poszczególne branże i produkty byłby zróżnicowany. Najbardziej dotkliwie sytuację tę odczuć mogą producenci rolni i sektor spożywczy, czyli w większości małe i średnie firmy kapitału irlandzkiego. Według dostępnych danych Brexit dla Irlandii oznaczać będzie obniżenie wzrostu gospodarczego. Z kolei spadek dynamiki rozwoju gospodarki irlandzkiej będzie skutkował obniżeniem wartości zamówień polskich towarów przez irlandzkich odbiorców. Należy jednak pamiętać, iż proces wychodzenia Zjednoczonego Królestwa, czyli negocjacji warunków dalszych relacji ze Wspólnotą Europejską może potrwać około dwóch lat lub dłużej.

Rząd Irlandii widząc jak poważne jest zagrożenie dla gospodarki dopiero co odzyskującej siły po potężnym kryzysie zdecydował o utworzeniu specjalnego funduszu na gorsze dni (*ang. Rainy Days Fund*). W przeciągu pięciu lat na przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym wywołanym czynnikami zewnętrznymi zabezpieczone zostanie 2,5 mld EUR.

Wśród problemów, z jakim nadal będzie borykała się gospodarka irlandzka, należy wymienić ograniczoną podaż na rynku nieruchomości. Po załamaniu się sektora budowlanego w 2007 r., nowe budownictwo mieszkaniowe uległo drastycznemu zmniejszeniu. O ile jeszcze w 2009 r. pojawiały się sygnały o dużej ilości mieszkań niezamieszkałych, budowanych w celach spekulacyjnych licząc na dalszy wzrost cen, tak od 2013 r. agencje nieruchomości sygnalizowały niedobór dostępnych lokali. Z kolei zainteresowanie domami lub apartamentami w

Irlandii utrzymuje się corocznie na poziomie około 20 – 25 tys. W rezultacie ceny nieruchomości gwałtownie rosną. Jeszcze w 2014 r. zjawisko to występowało głównie w stolicy, ale od 2015 r. rozlało się po całym kraju. W ubiegłym roku średni wzrost cen domów w Dublinie w stosunku do 2015 roku wyniósł 5,8% (apartamentów o 7,9%). Poza Dublinem w skali roku ceny domów wzrosły o 12%. W porównaniu ze szczytem koniunktury w początku 2007 r. ceny nieruchomości w Dublinie pozostają nadal niższe o 32,8%. W przypadku reszty kraju lokale mieszkalne utrzymują niższą wartość o 36,3%.

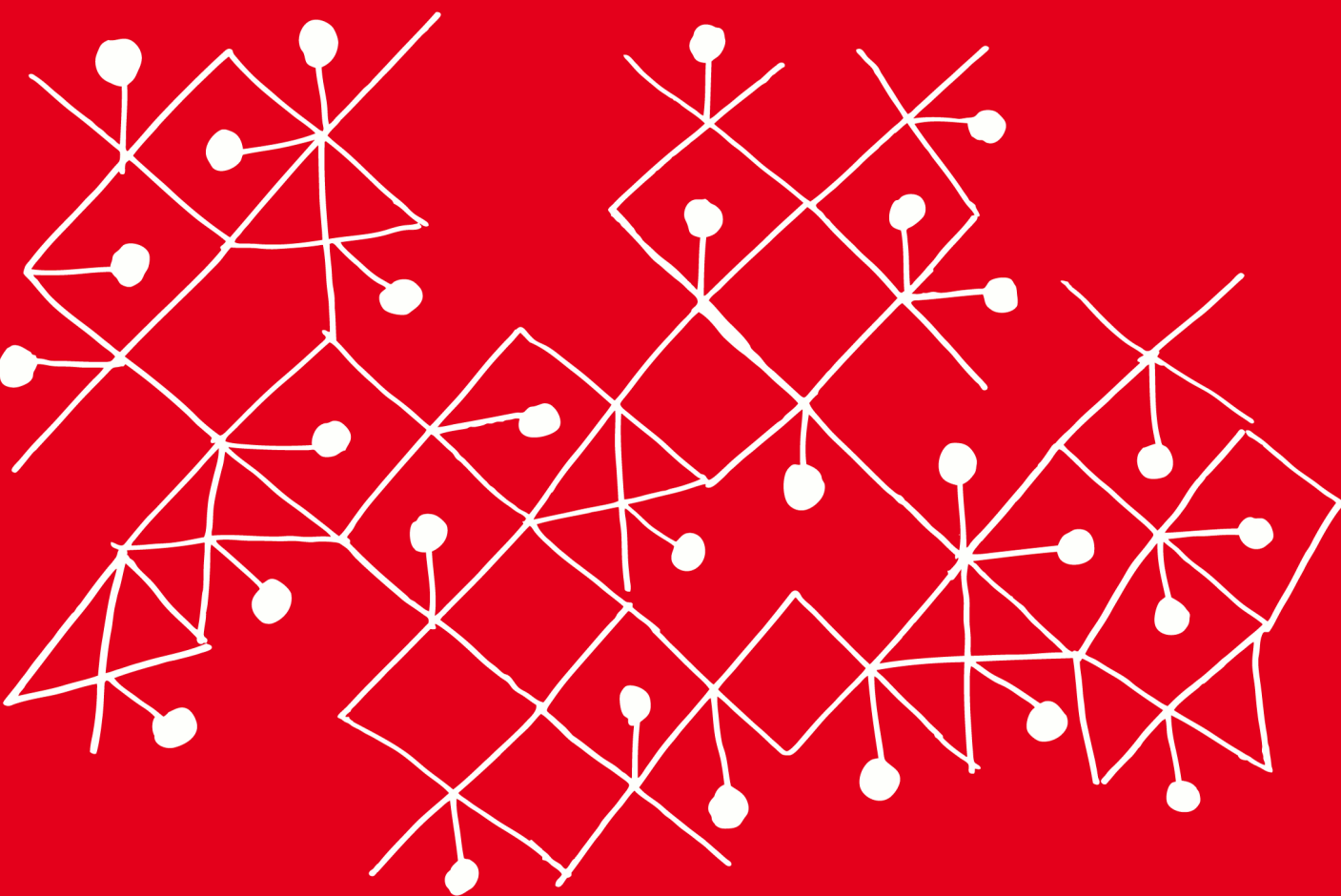
Sektor budownictwa mieszkaniowego w Irlandii stopniowo odżywa co można zaobserwować nawet gołym okiem za sprawą obecnych w panoramie wielu miast żurawi budowlanych. Jednak rynek nieruchomości nadal będzie podatny na wzrost cen do czasu aż rozwiązany zostanie problem ograniczonej podaży i niezaspokojonego popytu. Według ocen analityków wyrównanie podaży (obecnie na poziomie 13 tys. rocznie) z popytem (25 tys. rocznie) na nowe mieszkania w Irlandii nastąpi dopiero w przeciągu dekady.

Prognozy

Prognozy rozwoju gospodarki irlandzkiej na kolejne lata na razie są całkiem optymistyczne, pomimo widocznego na horyzoncie bardzo poważnego zagrożenia w postaci Brexitu. Centralny Bank Irlandii (*CBI*) w swoim najnowszym raporcie przewiduje, że Produkt Krajowy Brutto Irlandii w 2017 roku wzrośnie o 4,5% i o 3,6% w roku 2018. W najbliższych dwóch latach oczekiwana jest dalsza poprawa na rynku pracy. Według *CBI* stopa bezrobocia w latach 2017 – 2018 wyniesie odpowiednio 6,2% i 5,6%. W 2017 r. inflacja powinna utrzymywać się na poziomie 0,7%, a w kolejnym roku ma przyspieszyć do 1,3%.

Zdaniem ekspertów *CBI* dalszy wzrost irlandzkiego dochodu narodowego będzie następstwem rosnącego eksportu, rosnących nakładów na środki trwałe oraz utrzymujących się dobrych nastrojów konsumentów indywidualnych. Szacuje się, że w 2017 r. konsumpcja wzrośnie o 3,1%, a w roku kolejnym o 2,7%. Wydatki sektora publicznego w 2017 r. mają wzrosnąć o 2%.

Z punktu widzenia interesów zagranicznych, w tym również polskich eksporterów sprzedających swoje towary do Irlandii istotny jest prognozowany poziom irlandzkiego importu. W swoim najnowszym raporcie *CBI* przewiduje, że w br. import wzrośnie o 6%, a w kolejnym roku o 5,3%.

INNOWACYJNA GOSPODARKA
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**MINISTERSTWO
ROZWOJU**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego